

важливим чинником забезпечення режиму жорсткої економії і відповідно конкурентоспроможності підприємства. У процесі планування встановлюються граничні загальні витрати в підрозділах і в цілому по підприємству та на одиницю продукції. Фактичний рівень витрат обчислюється за даними поточного обліку.

Виявлення й використання чинників економії ресурсів, зниження витрат є обов'язком кожного працівника підприємства, передусім спеціалістів і керівників усіх рівнів. Згідно з певними організаційно-технічними рішеннями та умовами розробляються норми витрат усіх видів ресурсів: сировини, основних і допоміжних матеріалів, енергії, трудових ресурсів.

Управління витратами на підприємстві передбачає їхню диференціацію за місцями та центрами відповідальності. Місце витрат – це місце їхнього формування (робоче місце, група робочих місць, цех). Під центром відповідальності розуміють організаційну єдність місць витрат з центром, відповідальним за їх рівень.

Отже, поділ підприємства на центри відповідальності – є ефективним інструментом скорочення витрат і несе в собі ряд переваг. Структурні підрозділи стають більш пристосованими до ринкових відносин і умов господарювання в ринковій системі, розуміють тактику і стратегію своєї діяльності. При цьому забезпечується стимулювання підвищення мотивації найманих працівників та власників для досягнення високих результатів і збільшення економічних вигод.

ОБЛІК ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Міняйлук О.С., магістрант,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Облік операцій з основними засобами, особливо якщо вони пов'язані з нестандартними ситуаціями, завжди викликає чимало запитань. Це стосується і оформлення та відображення в бухгалтерському і податковому обліках вибуття основних засобів в зв'язку з непридатністю до використання.

* Науковий керівник – Рижикова Н.І., к.е.н., доцент

Відповідно до п. 33 та 35 П(С)БО 7 «Основні засоби» об'єкт основних засобів видучається з активів (списується з балансу) у разі його вибуття внаслідок безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом. У разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів його первісна (переоцінена) вартість та знос зменшуються відповідно на суму первісної (переоціненої) вартості та зносу ліквідованої частини об'єкта.

Для визначення порядку дій при прийнятті рішення про ліквідацію основних засобів доцільно користуватися Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів №561, а саме: для визначення непридатності основних засобів до використання, можливості їх використання іншими підприємствами, організаціями та установами, неефективності або недоцільності їх поліпшення (ремонт, модернізації тощо) та оформлення відповідних первинних документів керівником підприємства створюється постійно діюча комісія.

Постійно діюча комісія:

- здійснює безпосередній огляд об'єкта, який підлягає списанню;
- встановлює причини невідповідності критеріям активу;
- визначає осіб, з вини яких відбулося передчасне вибуття основних засобів із експлуатації, вносить пропозиції щодо їх відповідальності;
- визначає можливість продажу (передачі) об'єкта іншим підприємствам, організаціям та установам або використання окремих вузлів, деталей, матеріалів, які можуть бути одержані при демонтажі, розбиранні (ліквідації) основних засобів, встановлює їх кількість і вартість;
- складає і підписує акти на списання основних засобів.

Що стосується актів на списання, то для оформлення вибуття основних засобів (крім автотранспортних засобів) при повному або частковому їх списанні застосовується форма №03-3 «Акт на списання основних засобів» (відповідно до наказу Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» від 29 грудня 1995 р. № 352).

Акт складається у двох примірниках комісією та затверджується керівником підприємства (організації) або особою, на те уповноваженою. Перший примірник Акта передають до бухгалтерії, другий залишається у особи, відповідальної за зберігання основних засобів, та є підставою для здачі на склад запчастин, що залишилися в

результаті їх списання, а також матеріалів, металобрухту тощо.

В актах на списання наводяться дані, які характеризують об'єкти основних засобів: рік виготовлення або будівництва об'єкта, дата його надходження на підприємство і початок експлуатації, первісна (переоцінена) вартість об'єкта, сума нарахованого зносу, передбачений і фактичний строк корисного використання, проведені ремонти, причини вибуття тощо.

У разі списання основних засобів, які вибувають в результаті аварії або стихійного лиха, до акта додається копія акта аварії і зазначаються обставини стихійного лиха.

Регістри аналітичного обліку основних засобів, що вибули, додаються до документів, якими оформлені факти вибуття основних засобів.

Складені комісією акти на списання основних засобів відображаються в бухгалтерському обліку після їх затвердження (погодження) посадовою особою (керівним органом), уповноваженою, згідно з законодавством (статутом підприємства), приймати рішення щодо розпорядження (відчуження, ліквідації) об'єктів основних засобів.

Деталі, вузли, агрегати та інші матеріали, отримані при розбиранні та демонтажу основних засобів, які ліквідуються, оприбутковуються з визнанням іншого доходу і зарахуванням на рахунки обліку матеріальних запасів, включаючи матеріальні цінності і деталі зі вмістом матеріалів, котрі приймаються (збираються) спеціалізованими заготівельними (переробними) підприємствами.

Витрати по списанню, а також вартість матеріальних цінностей, які були отримані внаслідок зносу та розбирання будинків, споруд, демонтажу обладнання і т. п. відображають в акті в розділі «Розрахунок результатів списання об'єктів».

Регістри аналітичного обліку основних засобів, що вибули, додаються до документів, якими оформлені факти вибуття основних засобів.

Відповідно до п. 34 П(С)БО 7 «Основні засоби» фінансовий результат від вибуття об'єктів основних засобів визначається вирахуванням з доходу від вибуття основних засобів їхньої залишкової вартості, непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям основних засобів.

Потребує уточнення питання оподаткування операцій з ліквідації основних засобів. В розділі I «Загальні положення» Податкового кодексу України (зокрема (абз. «д») п.п.14.1.191 п. 14.1 ст.

14) зазначено: постачанням товарів також вважаються: ліквідація платником податку за власним бажанням необоротних активів, які перебувають у такого платника.

Не є постачанням товарів випадки, коли основні виробничі засоби або невиробничі засоби ліквідуються у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням внаслідок дії обставин непереборної сили, а також в інших випадках, коли така ліквідація здійснюється без згоди платника податку.

Що стосується відображення операцій з ліквідації основних засобів в податковому обліку при оподаткуванні податком на прибуток (розділ III «Податок на прибуток підприємств» Податкового кодексу України), то відповідно до п. 144.2, в тому числі, не підлягають амортизації та повністю відносяться до складу витрат за звітний період витрати платника податку на ліквідацію основних засобів.

Виведення з експлуатації будь-якого об'єкта основних засобів здійснюється за результатами ліквідації, продажу, консервації на підставі наказу керівника підприємства, а в разі їх примусового відчуження чи конфіскації – згідно із законом (п. 146.18 ст. 146 ПКУ).

Що стосується оподаткування податком на додану вартість операцій з ліквідації основних засобів, то воно суттєво не змінилося з прийняттям Податкового кодексу України. Відповідно до п. 188.1 ст. 188 ПКУ база оподаткування операцій з постачання товарів (п.п. 14.1.191 п. 14.1 ст. 14 ПКУ) визначається, виходячи з їхньої договірної (контрактної) вартості, але не нижче звичайних цін.

У випадках, передбачених ст. 189 ПКУ, база оподаткування визначається з урахуванням положень ст. 189 ПКУ (зокрема пп. 189.9 та 189.10), а саме:

У разі, якщо основні виробничі або невиробничі засоби ліквідуються за самостійним рішенням платника податку, така ліквідація для цілей оподаткування розглядається як постачання таких основних виробничих або невиробничих засобів за звичайними цінами, але не нижче балансової вартості на момент ліквідації.

Норма цього пункту не поширюється на випадки, коли основні виробничі або невиробничі засоби ліквідуються у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням внаслідок дії обставин непереборної сили, в інших випадках, коли така ліквідація здійснюється без згоди платника податку, у тому числі в разі викрадення основних виробничих або невиробничих засобів, що підтверджується відповідно до законодавства або коли платник податку подає органу державної податкової служби відповідний документ про знищення,

розібрання або перетворення основних виробничих або невиробничих засобів у інший спосіб, внаслідок чого вони не можуть використовуватися за первісним призначенням.

У разі якщо внаслідок ліквідації необоротних активів отримуються комплектувальні вироби, складові частини, компоненти або інші відходи, які оприбутковуються на матеріальних рахунках з метою їх використання в господарській діяльності платника, на такі операції не нараховуються податкові зобов'язання.

СУТНІСТЬ ВИТРАТ ЯК ОБ'ЄКТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

***Нагорна О.І., студентка*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року № 318 (зі змінами і доповненнями, останні з яких унесено наказом Міністерства фінансів України від 09 грудня 2011 року № 1591).

Якщо характеризувати витрати з бухгалтерської точки зору, вони включають тільки конкретні витрати ресурсів.

Економічний зміст поняття «витрати» передбачає характеристику використання різних речовин і сил природи у процесі господарювання. Грошовий вираз суми витрат на виробництво конкретного продукту визначає поняття «собівартість».

Під час розкриття економічної сутності витрат виробництва, необхідно прийняти за основу змістовну характеристику виробництва як суспільного явища, що має двоїстий характер, а саме процес виробничого споживання ресурсів та процес створення нового продукту.

* Науковий керівник – Крутько М.А., к.е.н, викладач